

HAVA NAKİL VASITALARININ ALIM SATIMI İLE UĞRAŞANLARIN 5549 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Ekonomik bir suç olan “suç gelirlerinin aklanması” kavramı genel olarak yasadışı yollardan elde edilen kazançların kaynağının gizlenmesi ve niteliğinin değiştirilmesi suretiyle bunlara yasal görüntü kazandırarak ekonomik sisteme dahil edilmesi sürecini ifade etmektedir. Bu suçun önlenmesinde birisi “bastırıcı” diğeri “önleyici” olmak üzere iki temel araç söz konusu olup, bastırıcı tedbirler kapsamındaki en önemli düzenleme, 01 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, 5918 sayılı Kanunun 5’inci maddesi ile değişik, 282’nci maddesi ile getirilen “Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçudur. Anılan Kanun maddesine göre, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkarmak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutmak aklama suçunu oluşturmaktadır.

Diğer taraftan aklama suçu ile mücadelenin diğer temel aracı olan önleyici tedbirler kapsamındaki en önemli düzenleme ise 18.10.2006 tarih ve 26323 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanundur.

Genel olarak; yükümlülükleri, yükümlülük ihlallerinde uygulanacak idari ve adli cezaları ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının görev ve yetkilerini belirleyen 5549 sayılı Kanun; 2’nci maddesinin (d) bendinde yükümlülükleri faaliyet alanları itibariyle tanımlamış, yükümlüler ve yükümlülüklerle ilgili ayrıntılı düzenlemeleri ise bu konuda çıkarılacak bir Yönetmeliğe bırakmıştır.

5549 sayılı Kanunun 27’nci maddesi gereğince hazırlanan, 09.01.2009 tarih ve 26751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 01 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin (Tedbirler Yönetmeliği) “Yükümlü” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde, “hava nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar” yükümlüler arasında sayılmıştır.

Buna göre, hava nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar Tedbirler Yönetmeliğinin;

- “Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar” başlıklı Üçüncü Bölümünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek,
- “Şüpheli İşlem Bildirimine İlişkin Esaslar” başlıklı Dördüncü Bölümünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde şüpheli işlem bildiriminde bulunmak,
- “Bilgi vermeye İlişkin Esaslar” başlıklı Beşinci Bölümünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde bilgi ve belge vermek,
- “Muhafaza ve İbrahim” başlıklı Sekizinci Bölümünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri, kimlik tespitine ilişkin belge ve kayıtları sekiz yıl süre ile muhafaza etmek ve istenmesi halinde ibraz etmek zorundadırlar.

Bu nedenle hava nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar tarafından;

- Tedbirler Yönetmeliğinin 5'inci maddesinde sayılan hallerde, aynı Yönetmeliğin 6 ila 14'üncü maddelerinde belirtilen kişi, kurum veya kuruluşlarla iş ilişkisi veya işlem tesis edildiğinde bu kişi, kurum veya kuruluşların kimlik bilgilerini almak ve aynı maddelerde belirtilen usule göre teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğinin tespit edilmesi,
- Kimlik tespiti ve teyidinde, Tedbirler Yönetmeliğinin Üçüncü Bölümünde yer alan diğer maddelerin de dikkate alınması,
- Nezdlerinde veya aracılıklarıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde Başkanlığımıza şüpheli işlem bildiriminde bulunulması,
- Başkanlığımız ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi ve belgelerin tam ve doğru olarak verilmesi,
- Yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin belge, defter ve kayıtların sekiz yıl süre ile muhafaza edilmesi ve istenildiğinde ibraz edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında hava nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar tarafından bilinmesi gerekli olan diğer bilgilere ve bu konudaki ilgili bütün mevzuata Başkanlığımızın internet sayfasından (<http://www.masak.gov.tr>) ulaşılması mümkün bulunmaktadır.

